

Tractatus de diuersis diaboli tēptacōib; mg̃ri
Iohis Gerson cancellarij parisiēj doctissimi
atq; deuotissimi viri.

De tēptacōibus diuisis.

Red nos sub dei manu humiliandos ad
q; cognoscēdā utcūq; generali noti
ciā nrā; i virtutū itinere pergrādē ig
norantiā. ad demū adūsus omnem
inimici neq̃tiā nostrā fragilitatē ibecillitatēq;
sciendā ut in nobis admodū nichil verū in dei
solum atq; sanctorū fidam⁹ auxilijs michi apo
situm est subtiles nō nullas insidias enumera
re quas cunctis nr̃is opibus hostis humani
generis diabolus ingerit quo nā. s. pacto in eo
omī quod cogitamus. loq̃mur. operamur. dece
pcōis sue tendit laq̃os semperq; mitē adūsus
eos p̃sertim quos diuino famulatu magnope
cernit intentos. quos videlicet sub spē boni si va
let ad malum cōuertit. Ipse nāq; fallacissimi
latrois instar vie societati q; bonorū se om̃iscet
Et quoadusq; feriēdi ac occidēdi aimā. opor
tunum tēpus nanciscatur. s. sese fingit amicissi
mū Tum ratus ogruū tempus adesse. per ad
mixtoēm malicie alicuius. sanctam actionem
p̃sus omaculaē molit. siue inicio siue medio
siue fine opis Cū vero impedimentū bone ac

tionem prestare nequit quominus ipsa perfici
atur. intentionem saltim conatur corrumpere.
puta ut eius operationis finis constituatur p
uerfus. aut inanis gloria. aut quelibet carna
lis voluptas At si actionis principium cona
tus eluserit suos: rursus cum illius medio et
fine confliget quando etiam complete iam acti
oni adhuc insidiabitur: hominem ob virtuose p
fectum opus. vana efferri leticia. summa ope con
tendens. **V**ult sane aliquis eleo sinam largiri.
cum id ne fiat hostis impedire non potest: dicitur ut
eam. vel obsequendam mundi gloriam tribuat. vel spe
aliqua inductus ab eo cui datum est munus. aut
honore. aut quodcumque accipiendi seruicium. **Q**uod
si quis et hanc temptacionem superarit: aliam
multo amplius periculosam ei rursus immittet
que bonis quoque est communis plurimum quam
et vix in vita hac fructus posse tolli arbitror
Et est ut is tunc secum ita dicat et cogitet Recte
tuum iam opus perfecisti. preclare inimicum
viciisti. non inanis gloria. non profluxu vitium
vllum superare te potuit Nequaquam certe quisque
aliquis puta ille vel ille ita egisset Ecce quomodo eorum
quo is superbiam. gloriam vanam. prius sup
pressit et contudit: in hec eadem vicia iam ruit. de
labiturque Atqui stulta hec et temeraria cogi
tatio pene semper menti sese infert ac ingerit

Manifestū itaq; est nī studiose occurratur de
virtute viciū et de humilitate oriri superbiam

Nōnūq; hostis certo tempe temptare de
fistit. ut quis et se censeat esse secur. a
penitus tueri negligat tūc vero id cer
nēs. repente subito q; in impatū irruit vel odij
vel iuidie vel occupacōe carnis ualidam imit
tens temptacōem. ¶ Alio eciā cōmento. hec
inmissio tēptādi fieri pōt. ut videlez hmōi se
curitate ac inuitate tēptacōis q̄s supbiat q̄si
ppria virtute vniuersos iam hostes deuicerit
sive ut eo minus apud deū mereatur quo iaz
labore certaminis vacat sive certe ut eos qui
admodū temptacōibus affliguntur. spernat.
cōtempnat. despiciat.

Hortatur nonnūq; hostis aggredi alta
quedam et difficilia virtutū opa. sicut
imoderata ieiunia. pegrinacōes mari
mas. vel sile q; scūq; sive ut hō succūbat oneri
neq; ullo pacto ipm ferre valeat sive. ut ex ip
so sequatur deterius aliud. puta ex immodera
tione ieiunij. cerebri vacuitas melācolia fisti
cia vehemēs. ex nimia pegrinacōe grandis im
patientia ex velle alios emienter docere igēs
tumor. heresis. excessiuū nature grauamen

Consulit nōnūq; reliquē eximios virtu
tum actus et minutis in rebus versari.

ut vel hec cōplēdo se quis prestātissime v̄tutis
hominē arbitretur. vel ut nūq̄ ad p̄fectionem
p̄tingat. ul' ut huiuscemōi huilitate qua subli
men deūtat statū et p̄cellentia opa supbiat. et
alios quos non ita facere cōt. temē diudicet.

Nonnūq̄ emittitur hostis. nūq̄ recte quis
cuncta faciat. in vno tamē solo labatur
et de inquat. illi quippe satis est. si aie castrū.
vel vno parēte sibi aditu nāciscatur. capiatq̄

Uanc autē occultat aliqui tēptacōem. quo
adusq̄ mors aduenerit. quo sane tēpe seuius
maiori q̄ dolo tēptat et cōfligit. sciens si tūc de
fecerit. penitus se frustratum.

Nonnūq̄ imittit acui verā a saltē s̄latā de
uocōez. ul' etiā si hec dino muere affueit.
suadet idiscreta vota seu iuramēta fieri ut post
modū cessante deuocōe hō sit i se t̄bat. iuolu
tus. aut etiā promissorū violator.

Ac̄t cōtra. nōnūq̄ sub sp̄e discrecōis emittit
scā vota. phibet. q̄ adūsus p̄cā. quib; hō
vehemēt p̄nus ē et dedit salubrima c̄media
forēt ut ita sordib; suis is iugiter immaneat.

Ortat nōnūq̄. ex osuetudie dicē mltitudi
nē immēsā orōm. ul' ut se q̄s nūmū ḡuet.
vel afficiatur tedio. easq̄ sine deuotiōe perfici
at l' ut hic extollat l' ut rē aliā q̄ sibi a utilior a
m̄gis necia foēt omittat l' ut deū c̄dat ob hāc

orōm frequēciam sibi iure debere ut adimple
at q̄d q̄d ip̄e cupiet

Requēter sub huilitatis specie q̄cūq; fi
eri bona impedit ne illū homiēs sanctū
dicāt et arbitrētur ut inde nō supbiat
Itaq; efficit ut is accidiā. discretam huilitatē
esse iudicet. et nō largiri eleōsinam. nō ieiuāre
is iudicet. Nō hoc q̄d esse auariciam. gulā. s; p̄da
tam virtutem huilitatis

Nōnūq; sub p̄textu erogandi elemosia; hor
tat vñq; p̄ ius et fas cumulandis inhe
rē diuicijs scit enim esse multo deterius ob
largicōem iniuste acq̄rē q̄ abstinē ab ea. et vel
le iniquū habere nihil

Nōnūq; sub sp̄e correctiois cōsultat. aut iras
ci in alterz. aut irā simulat. vel ut ille i cor
rectione ip̄a excedat irrogādo iurias. cōtume
lias iferendo ul' ut ex ira plus p̄riā v̄ndictā
quā alteri bonū querat Vel ut is qui corrigi
emendari q; debet; p̄ alteri feritatē fiat lōge
deterior comptū enim hab; māfuetudie q̄ rigo
re nimio. vtili ac facili ad bonū q; posse ad
duci Ita imp̄ciēciā. iusticie v̄ndictā. tegit effi
gie correctiois que profecto neq; q̄ correctio s;
plane destructio censenda est

Nōnūq; extraio sub vmbra misericordie ac
lenitatis suadet. ne quis alterz rep̄hēdat

ne se sibi indicet errata sua atq; defectus. ad
quod tamen ex lege caritatis is obligatur Sicq;
vtrūq; perdere ac iugulare molitur.

Nonnunq̄ cum quis audit aliquē detra-
hentē alteri. et si illud mīme sibi placeat:
agit tñ hostis ut metu displicendi ei qui detra-
hit. is aut male dicta confirmet. aut taceat
saltem Noscit enim hostis nō paruum esse de-
lictum detractionem vel patienter audire De-
beret namq; talis aut verbo. aut faciei tristitia
aut quomodolibet aliter ostendere palam in-
gratum esse sibi huiusce detractoriū sermonē
Qua in re posset ab obtrectante pūctari fece-
rit ne vniq̄ bonū aliquid is de quo sermo ha-
beretur. Itaq; dicere debet. fore longe melius il-
lius bona q̄ mala referre aut certe illa non
alijs. sed ei qui peccauit ob suam emendatio-
nem referre oportere.

Nonnuq̄ sub specie discretionis. abstinē-
tias. ieiunia fieri vetat sicq; somnū. gu-
lam. accidiam. hac veste contextos in habi-
taculum spiritus introducit.

Nonnunq̄ **De**supersticiōibus
efficit ut sua q̄s somnia studiose aiaduer-
tat et tū ut hīs quid contra dei ecclēq; p̄ceptū
certa fides adhibeat. ea vera esse. cunctaq;
per ordiēm. veluti indicabāt euenire faciet

Siliter et de alijs supsticōib; inumeris. uti q̄
mane obuiū habē canem aut lepore. putet q̄s
signare. illa die futuz ifortunū Et ut paucis lo
q̄r tā varijs a multiplicib; hmōi supsticōib; si
mplices referri sūt. ut ē id cogitare animus p
horeseat quas sane ido disseiat hostis. qu omī
am eas nouit deo admodū displicē scit nempe
homines non in deo s; in hīs cōfidere. ac spem
locare suā Ideo v: o horz cordib; ipresse sūt tū
q; neq; sapiētes aūdiūt neq; eoz dcis fidē p̄st
aē volūt tū. quia usq; adō nephande sunt opi
ois ut q̄d q̄d obtigeit huic ācui smēcie t̄buāt
verbi ḡcia si q̄d illis boni eueneit. cōfestim di
cūt. id bñ futuz et ipse putabā. meo enim in
sompnio hanc rem ego cōspererā. deū quippe
relinquētes. et sibi oīm bonoz auctori non ve
riti gratias proinde nō agere. ad has impias
stultas q; credulitates cūcta referūt At si q̄d
frequentē fit illa die accideit malū aliquod. di
cent eciam id sibi cōtigisse q; tale aliquid vide
rūt. aut canem. vel leporem habuerit obuiū I
demidē et de samitatib; arbitrātur. quas nō
deo vel nature. sed nescio quib; dā breuib; aut
cōscriptis pomis aut in hmōi in cāta cōib; atē
buūt. ¶ Sūt hec p̄fecto sine quacūq; raōe so
lo versuto mimici suasu que ecia singulis die
bus dominicis sub excoīcōis p̄a districtissē

ab ecclesia prohibentur. Porro longe salubrius
foret et tucius deū ac sanctos adire cū fiducia
q̄ in hijs sperare demencijs. Quāobrem quisq̄
caueat has melancolicas insamias incidere ne
q̄ vero alios et precipue iuuenes in talibus fi
dem habere suadeat. ¶ Est enim difficilimū ab

Agit nōnūq̄ hostis. ut in suis calamitatibz
quis imoderatius de diuina confidat ope
ut si hec pmanserint. nec dimittis fuerit libera
tus. murmuris et impatiētie labat in foueā. et
sceleris deum arguat quasi impiū sit eū qui tā
ta deuocōe illū supplex orauerit non exauditiū
ereptūq̄ fuisse

Nonnūq̄ alia fraude q̄ didū est fuggeit
ut. s. cum is libeātū se cnetz deuotiū. sem.
ac deo amicissimū sese credat. utpote cuius a
dño vota efficacit et pene miraculose cōplent.
In primo autem casu talis sperare debet. ideo
deum suis non annuere petitis q̄ id sue salutī
minime expediat. ¶ In scdo vero abigēdū si
bi timēdumq̄ est. sibi esse offensum deum. ne
q̄ dignum presētī castigacōe exaudicōem ve
ro p̄cū. suā mercedē esse debē. itaqz se dānādū

Nonnūq̄ homi ¶ finaliter.
scrupulos immittit innumeros. reddēs
illi? sciam miro mō dubiā atqz artā ne quid

boni audeat efficere ut etiā crebrius delinquat
scit enim eū peccare qui id agit. quod p̄ certo
consciēcia malū esse iudicat. q̄q̄ res in se ma
li h̄ret nichil s̄facit etiā istud hostis ob aliū s̄
teiozem finem. ut. s̄. talis qui deliquit in despera
tionem delabatur. iudicās se reprobū a deo q̄
dampnatū qm̄ tanta facilitate peccat. neq̄ vl
lo pacto adimplē valet mādata illius

Nōnūq̄ reddit hostis consciēciam ante om̄iss̄
um securā et amplā. ut neq̄ peccare q̄s
formidet. neq̄ postmodū peniteat

Nōnūq̄ in ope latā consciēciam reddit v̄z
ad s̄buendā desperatōz postea s̄licitū exag
gerat. ostendēdo horrore celeris et om̄issi s̄liciti
imānitātē. q̄. s̄. sit enorme eū qui talis sit. qui
talis habeat. tā detestandū admisisse facinus
Contra vero. antea nōnūq̄ districtā angustā
q̄ consciēciā reddit. facit q̄ timē ubi nō ē tior
habendus Et est instar eoz qui pueris viam
tūseūtibz proclamāt. laberis. cades. ut metu tur
bati impingāt ac ruant p̄cipites Ita h̄is lap
sum inculcat hostis. clamās et dicēs continuo
errās deficis. peccas. te haut dubie dāpnas
Hoc namq̄ mō consciēcie pacē ac quietem p̄
bat. adimit. adeo. ut talis neq̄ orare neq̄ bonū
qd̄q̄ recte facere queat Cōtingere etiā et is
tud p̄t p̄pter aliud scelestius a longe maioris

periculi ut videlez quis hmōi scrupulos vitare
volēs tantā amplitudinē scie arripiat. tanqz
efferatam sibi assumat audaciam. ut nulla p̄ce
pta pensi habeat nichil estimet illicitū. Quam
obrem cūdis in temptacōmbz mediū seruādū
est qđ equidem fieri poterit. tum sapientū cōsul
tacōne. tū subsidio oracōnis tū sup oia humi
litate ad deū cui spes de illi⁹ misericordia om̄p
ta extabit

Nonnunquā illis quos scit minime cōsilijs
optemperaturos. suadet sapiētes frequē
ter cōsulē ut taliū peccata minus habeāt
excusacōnis nonnūq̄ vero hanc cōsultacōnum
suadet frequētā cū eos qui cōsulant male sana
cōsilia daturos arbitrat. ut et qui dat et qui
cōsiliū accipit vna simulqz pereant

Nonnunq̄ hortatur humanū nihil p̄dere
cōsiliū s̄ v̄l a solo deo v̄l ab orōne instruc
tionē expectare vel pprie prudētie im̄ti et
quasi secū ita dicere. **Q**uid in hac re agēdū
tibi sit. ip̄e q̄ alter quisqz melius nosti. tibi enī
melius res ip̄a tibi tuus animus tua tibi melius
cōperta est facultas. insup hos q̄ cōsiliū tribuūt
fortassis impellit vtilitas ppria sui honoris ad
id forte cupido mouet. Et hec temptacō inter
ceteras est p̄nitiosior et amplioris piculi p̄sonis
deuotīs. p̄f̄m et hīs q̄ acuta intelligētia pollēt

Et est pfecto maxima supbia

Nonūq̄ post habūdantē supcōez cibi et potus deuocōem et lacrimas imitit hostis ut quis hanc gulā inofuetudinē ducat. quasi ip̄a deuocōem efficiat

Nonūq̄ hmōi deuocōem et lacrimas post gnde a imoderatū ieiunū imitit. Et ut seq̄tur cerebri vacuitas. exinamicō capitis a toti⁹ corpis p̄maxima lesio fiatq; postmodū talis melācolicus. estis. iracūdis. vel ut ip̄e has abstinēcias ieiunia. vigilias. innoxem vendicer et ofuetudiēm. ut in hac singularitate supbiat siue ut in malū p̄dem incidat

Nonūq̄ hortat ut quis angelos vidē velit et aliqñ p̄stigijs fallacibus siue in sompno siue in vigilia hec apparē facit. agēs hec oīa. vel ad decipiendū sub effigie veritatis. vel ad itroducendū in illū supbiā Quāobriē hmōi desideia sup oīa detestari vitareq; debet quisq; deuoe⁹ Ea enim q̄ de hīs palios gesta sūt debēt sibi admodū sufficere satis itēq; esse vtiq; debz. si i celis mercedem accipiat

Nonūq̄ ingētem mirabilēq; dulcediēm in modū a sil'itudiez duocōis iducit. ut i hōmōi suauitate hōis tō oq̄lescat fruiō: neq; deū amare. neq; ob aliud sibi obsequi velit. nisi

solum ut hac potiatur.

Nonnunq̄ in dño famulatu duritiã in-
mittit. atq; spiritus tristitiã. ut a dño
se quis derelictum censeat. neq; illi ãplius im-
pendat obsequium. sed ad carnis se offerat vo-
luptates. et in illis consolacõnem requirat. Por-
ro qui deum pure sinceriterq; diligunt. quiq;
fiducio amore pro sua sola delectatione ei in-
herent; hoc in casu probantur et innotescunt.
patule.

Nonnunq̄ agit. ut qui statum aliquem de-
legerit. eos qui i illo sũt defectus a iõmo-
da consideret. certũ eni est quemlibet statũ ppi-
os habere singulaesq; defectus. et illos q̄dem
frequẽtes ac plurimos qui profecto paciẽtẽ
ferendi et modeste tollerãdi sũt. Nec autẽ effi-
cit hostis ut ad impatiẽtiam quẽq; impellat.
aliũ statũ ostẽdens semper esse querẽdũ. Sed
de hĩs p̄ticularius loquamur de legit aliq; celi-
bem a sine coniugio ducẽ vitã. huic suggeret id
esse nimis periculofũ. ea etiã que in coniugio bo-
na sũt sibi pponet. neq; vero illi dispẽdia a fer-
me ifinitas molestias eũ sinet attẽdẽ. Ac vtra-
cũ q̄s iã m̄tõnio deuidẽ? obstrictusq; ẽ. nec ab
eo ẽspiscẽ licet. m̄tũ obicit. qũta felicitas. qũta
q̄es ẽ librate p̄fũt. sine hoꝝ frenoꝝ occupacõ-
ne deo posse fruẽ. gestãde plus nõ angi doloib;

nō maritorū duos pferre mores nulli⁹ q̄ sui
curā habere oportere. ceteraq; ingēcia bona.
quoz pculdubio exps est cōiugū demōstrat
atq; corā oculis cōstituit et hoc facit. non q̄d
intēdēs bonū aliquod afferre. aut p̄palaē veri
tatē de eminēcia aut securitate talis status ā
etiā acceptioi eius apud deū dīcōe. s; hec que
profecto vera sūt p̄ponit. ut eoz cōsideratō ad
impaciētīā ⁊ detestacōem sui status quē neq̄
deserē. p̄cipitet Viuit quis hōim in frequēcia.
puta ī religioso cenobio. apud hūc solitudis
bona magnificat. atq; plurimi pendit ostēdit
ibidē melius esse orōnis locū. non adesse mūdi
temptacōes. iracūdie non occasioēm adesse.
tacet vero q̄ solitarijs oringāt picula Ex ad
uerso. solis abditeq; viuētibus. desiderū mū
di ingerit dicēs. q̄ sibi tantū nō alijs hoc mō
profūt in mūdo vero mēstos solarent. egros
visitarēt. largirētur elemosinas magnas. In
habitātī urbes suadet salubius fore ac tucius
villulas aut rura icolē. eo q̄ ī ciuitatibus oīm
maloz exempla sint Quo contra ei qui extra
ciuitates habitat suggerit. multo fore melius
in urbibus morari. neminē enī hic esse a quo
erudiri queat. ibi vero eū verbū dei auditurū
et ingēcia q̄dam patratuz opa. nec ostēdit
q̄ innumera illic dīscēcie discrimina sint. q̄ etiā

difficile sit propter rerū necessariarū caritiā
nimīā vitam ibi trāsigere. Ceterū ista omnia
ob id sicut initio dicebā in cōsideracōez deducit
atq; ante oculos statuit hostis. ut nemī suus
status placeat nemo in illo cōtentus sit nouas
quīsq; mutacōes cupiat utq; ita pectoris trā
quilla priuetur pace. et cōtinuo grauibus ac
molestis incōstancie fluctibus agitetur. Mas
igitur cūctas temptacōes. et si que similes in
ueniuntur. a se quīsq; depellere. Et illis in hunc
modū apud se respōdere debet. Scio utiq; ma
la et bona vbilibet repiri. Qd si mala quedam
meus cōtinet status: in eo tamē nōnulla sūt. bo
na q̄ alibi mīme repiūt. Alibi p̄tea mala aliq̄
iueniri cōtū ē. q̄b? vita mea eatz et est inuis.

Admonet nōnūq; hostis ut ad hoc q̄s: ho
minūi cōspectu. sese vitupet. Et etiā delectā q̄
dā cōmittat et p̄petret. ut se iudicē nec fictū nec
eē ypocritā. qd p̄fecto i ḡnde malū ab hoste fug
gerit. Nā p̄ hmōi q̄ hic adūsus suā glām dice
re agereq; videt aliqui in eum maior irrepit su
pbia. vult q̄ppe hoc pacto verax haberi. et r̄pu
tari is qui suam laudē minime querat. quā tñ
suo in animo flagrantissime cupit. Ita autem
esse dignosci. cōpiriq; p̄t. cum ea ipsa que is
de se idigna dicit. ali? quoq; asseit et testat. Nā
id et moleste fert et sese tūc excusat et cōmedat

Nonūq̄ hortatur hostis ut cū alicui opus
suū agere icūbit. vel rem quālibet s̄m mo
rem eoz q̄bus uiuit efficere: tūc ad vacādū
deo cūctis hmōi occupa cōib⁹ et q̄dem debitis
se subtrahat. et solū osticiat vel id ab hoste fit
ut illo tpe facilius tette abhominādeq; cogita
tiones rācoris. inanis glorie. et singularitatis
que certe pessima est mētē hui⁹ subtrant Agit
etiā nonūq̄ hostis ut maiori opla cēcia quis bo
nū uolūtariū ad qd̄ neq̄q̄ obligatur q̄ rē sa
luti necessariam efficiat Puta q̄ quis potius
soluere infringereq; malit ieiuniū qd̄ p̄cipie
ecclesia. q̄ illud q̄ ppria uolūtas insticiat que
profecto res p̄orsus est illicita Exaduerso ali
quando suggerit corporeo semp̄ labori intendē
ut quis nūq̄ deo vacare queat. neq; ppriā vi
tam aiaduertere discutereq; possit Sane opti
mū est vtroq; moderate vti et iam huic etiam
illi vicissim opam dando vnū altero tpare

Nonūq̄ alioz peccata osideraē facit. ut pri
mū quis iudicet et infamet. ut nō cū dili
gat s̄ contempnat. ut nullam salutariē doctrinā
ab hoc dictam recipiat. ut qd̄qd̄ hic boni ege
rit mala intencōe fieri asseueret ut ei si supior
fuerit. obedire recuset ut eū si subditus ē tra
cet imaniter. atq; vlla sine misericordia corri
gat a super oia. ut quia hmōi delicta nō opatē

meliozem simpliciē se censeat. et hoc pacto deter-
rimam in se assuat supbiam. q̄ fortasse maius
peccm erit q̄ omnes alioꝝ defectus. quos tanta
diligētia cōsiderat. curiositate tanta explorat
Quāobrem uenit ab aliēis delcis oculos ab-
ducere et eos cōuertere in ppria. Qd si aliena
peccata cōsiderare necessariū extiterit. id fiat illis
opatiendo. de hīs enim multo plus q̄ de corpo-
rali morbo dolere debet et opati. id etiā fiat. domi-
num pro hīs orando et cogitando demiq; q̄ sui
defectus maiores sunt. aut nisi eū dei misericor-
dia preterit grauiorib; multo criminib; irretiri
implicariq; poterit. q̄ etenim nō vult diuinam
misericordiā ita aliēis sicut suis delcis ignoscē-
is pfecto illā odio habere videtur.

Nonnunq̄ aliena bona ostendit et demon-
strat. ut quis in scelestissimū facin⁹ corruat
in lūorem. s. et inuidiā. vel ut is inflāmet ad ocu-
piscētiā taliū diuiciāz. talis status p̄paci.
talis gloie. taliū vestiū. equoz taliū pulchritu-
dis talis. et generalit̄ taliū quozūcūq; bonoz.
ut etiā cū eiusmoī bō nācisci adipisci q; nequit
Hinc doleat angatur atq; melancoliā incurrat

Nonnuq̄ de alioꝝ dāis et scīs i mētē alicui⁹
vehemētē suspicōz iducit hostis. p̄suadēs illi
hmoī cūcta fieri ad irrisionē ēbatoꝝq; ei⁹ et ad
sibi dānū iferēdū. De q̄bz tñ i veritate nichil ē.

Subicitur autē hęc aliqñ temptacō inter vro
tem a maritū. inē fratē a sororē a inē quosq;
amicissimos ex qua grauissima mala a ferre i
credibilia p̄ficiuntur Et ē plane pessima temp
tacō. de altero. et de amico p̄sertim malū suspi
cari adeo faciliē. a id ita celerit̄ credē qđ pene
semp esse falsū postmodū operit̄ Quare sūmo
studio vitāda est hmōi ifausta suspicō Quod
si eam quis a se neq̄t penitus abicēz tūc multū
prodeit̄ ea que aduersus alreꝝ quis aīo suo
uersat illimet apire. ut is p̄de se excuset a sa
tisfactionē afferat Verū nōnūq̄ agit hostis
ut has suspicōes i corde q̄s recondat. a apud
se teneat. ut hac redusiōe ille incrementa susci
piant. plusq; inferat nōcumentū neq; alē inde
se excusare queat Contra vero nōnūq̄ in s̄ide
rata neq; obseruata oportuitate cōgruētiaq;
tempis. vel ex malignitate iracūdiaq; animi
illas proferri facit. vel etiam cū nimia assertōe
ut per hęc is cui hęc dicuntur. irascatur a ēbe
tur. atq; in alium odiū sc̄ipiat. quasi hęc mo
do apud se cogitās Quid ita ne iste d̄ me arbi
tratur. me talem is estimat. si mihi amicus es
set profecto hęc minime ageret. non sibi osten
di vnde de me sentire sic debeat Sic de eo ipse
non omerui Ecce itaq; quomodo hostis vndq;
q; tam dicēdo q̄ tacendo suas fraudes micat

Nonnunq̄ mouet hostis male de aliquo ef-
fari vel ex ira aut luore illi fieri de crimē
to atq; grauamē inferre ⁊ nichilomin⁹ dat in-
telligē callid⁹ hostis. hec fieri ppter veritatem
iustitiā et publicam vtilitatē. Vel etiā ppter bo-
nū et salutē alioꝝ. Dicit enim hocipm qđ agit
alijs nociuū ⁊ pernicōsū esse. itaq; esse optimū
et illū ⁊ suā malitiā in alioꝝ noticiā deduci. ut
ceteri p̄inde se tueri cōseruaē caueq; valeāt. id
q; omittē etiā fore adūsū veritatis amorē. Hec
res tñ pculdubio ē sūme piculosa hīs q̄ alioꝝ
nō sūt cōstituti iudices. nec ad eos puniendos
ordiatī. Et p̄ huiuscemōi mala p̄t⁹ t̄gū i absētia
q; ēferre sine hīs q̄ prodesse nichil. obē vero
aliquid possunt. in bonū v̄gē nequūt. Ecōtra nō
nuq̄ agit hostis ut ex metu p̄ iuidiā aut detracti-
onem peccādi. quis alterius malū occultet ⁊ ta-
ceat. in illius simul ⁊ alioꝝ ingentem p̄nitēem
Vidētis igitur laqueos p̄plenos discrimis ⁊ q̄
recte hic incēdere difficilimū est.

Nonnūq̄ cohoritatur ut quis rem aliquam
sublimē incipiat. veluti quidē sibi vide-
tur ad proficiēdū alteri. Vū vero veritas habz
ad propriā ostētationē qđ manifestū esse p̄t. cū
is hanc rē p̄ seipm fieri mauult. q̄ p̄ aliū quēq;
dato qđ eq̄ bñ ē meli⁹ eā alē āqs facē poss; dato
etiā qđ ita deo ḡtū forz eā hūc omittē sic ⁊ efficē

Est enim euidentis indicium. quod in hoc opere aliquid seu glorie is admiscet. quam potius optat quam homines eum quam alios hoc agere cognoscant est inquam signum quod non ex integro illud propter deum operatur Per istud vero etiam in alijs plerisque casibus intercomis puritas discerni potest

Nonnumquam sub pretextu subueiendi pauperibus. aut in ultimis animis securitatem habendi agit hostis. ut quis in auariciam labatur. vel fraudulente negociationi intendat. vel emendo vendendoque committat peruria. uti prius tactum est nunquam tamen moraliter peccandum est etiam quantumcumque bonum inde oriri queat

Nonnumquam in bono opere grandem accidiam et afflictionem magnam imittit hostis. suades tamen in delectationibus seculi consolationem querere Ex quo duo mala accidunt unum est. quod frequenter pro hoc quis in stultiloquia aut peccatum aliud decidit per quod etiam alios peccare facit **S**ecundum est quod illius accidia hoc pacto non sanatur. verum magis ac magis nutritur et crescit et si enim eo tempore hic a tristitia liberetur. ipsa tamen postea redit longe validior Quam vero eam abigere superareque vult. aduersus illam forti prestare animo et sibi acciter resistere debet. Nam tunc discedet. Post modum minime reuerfura

Nonnumquam alicui subicit hostis ardentissimam

cupiditatē cernendi mūdi vaintates plaususq;
nuptiarū. Et agit q̄ illo puncto t̄pis quo q̄s vi
det h̄mōi qui illic plerūq; sūt impudici gestus
non temptatur de peccato carnis. et per hoc illū
nimium audacem efficit hostis atq; immodera
te sua de castitate presumere. Vnde euenit ut is
vel in superbiam decidat vel finaliter in obse
na opera aut spurcas ruat in cogitationes. siue
hoc in loco siue postmodum alibi cum solitari
us erit tunc enim huiusmodi cuncta redibūt
in memoriā. Quāobrem tucius esse nichil
potest q̄ semper hec deuitare pericula. neq; vn
q̄ in illis confidere.

Nonnūq̄ sub velamēto sanctitatis. deuocō
nis. et in p̄sonas religiosas sp̄ualis amici
tie agit hostis. ut ex cōsuetudine intuēdi. loq̄ndi
epulādi simul ridēdi mutuo sese iocose tāgēdi
vertit sp̄s amor in libidinosū carnalēq; amo
rem et demū in finē ignominiosissimum.

Nonnūq̄ sub pretextu fugiēde singulari
tatis et obseruandi moris aliorum. vel ali
cuius similis boni suadet hostis. ut quis plus
vescatur aut bibat quam sibi conueniens est
Et pariformiter est de vestitu et huiusmodi re
bus. Quare summopere est in omnibus adhi

Nonnūq̄ agit hostis **U**tenda discretio
ut sancta intentione quis loqui incipiens

continuādo sermonē ad plura defluat inordiā
te dicendū qđ euenit. vel qđ is loquēdo cōmo
uetur. irascit̄ q; vel qđ suā gloriā querit. vel
quia erubescit et verecūdatur nisi audientibz
admiracōem ingerat. subtile aliqđ. extraneū
nouū. iauditūq; dicendo Quo fit. ut a que scit
et que nescit imoderate loq̄tur. aut ea proferat
que audientibus ob eoz simplicitatem minime
oueniūt Quāobrem sub racōnis regula semp
lingua tenenda est eq; in medio fine q; sermo
nis. sicut in iūcio

Nōnūq; sub humilitatis spē et sese custodi
endi facit ut q̄s fileat ex contēptu. iracū
dia. supbia. vel cū loqui deberet. ex recordi pu
sillaminiq; metu reticeat

Nōnūq; sub tegumēto honesti fortasse desi
derij quo q̄s rem aliquā scire gestit et ag
noscere hortatur hostis ut is ad cūcta videndū
audiendū. temptādū. curiosus sit. atq; p̄sus
intentus Vnde ingēs postmodū sedarū tēpta
cionū ipudicitie et odij obrepit frequēcia Et
q̄q; nullū exinde aliud malū nascereē z ea tū
res admodū hmōi p̄ senociua est Nam usq;
adeo illius mēs eiusmodi nouitatibz obruiē
z ut nullam post hec purā de deo cogitacōnem
is habere valeat

Nōnūq; gratas d̄ carnis voluptate cogita

cōnes menti offert aduersarius dicens. non
esse periculosum illis dummodo consensus ab
sit immorari paululū. atq; hoc modo intantū
hominem succendit et inflammat. ut eas a se
vix excutere possit. Itaq; nihil est salubrius
q̄ illis inicio interdudere aditum. Aliquan
do autem oriuntur huiusmodi noxie cogita
tiones. cum studiose quis suorum affinium.
qui in mundo ⁊ cōubio viuunt statum animi
aduertit.

Nonnunq̄ alicuius mentem plurimū oritur
bat hostis in illam. magnam fedatum ac
turpium cogitacōnum multitudinem immittē
do. ut is se cōtinuo peccare credat. dicit enim
horrendum esse scelus. cum legēdo horas et
deo obsequendo hec cogitationes adueniūt.
Itaq; hortatur ut illis proxfus penitusq; fu
gandis is semper inuigilet. neq; aliud quid
q̄ agere curet. Scit nempe malignus hostis
uentum facilius in manu posse fixum manere
q̄ illas tolli funditus. radicatus q; conuelli.
vel ita posse abigi. ut ne quidem postea vnq̄
redire queant. At qui non. cū impie mentē co
gitacōes tangunt peccamus mortaliter. s; dū
taxat cum eis consentimus. idest quando il
lis voluntas nostra fauet. quando eas ipsa
cū delectacōe opletur. q̄n eas adesse gaudet

q̄ dñi vero hęc sibi displicēt . sibiq; sūt horrozi
ac odio . nullū ē mortalis noxe piculū . Sciē
dū autē . non esse possibile in occupacōe laboꝝ
vel tēpalis administracōis tantam inesse hōi
mētis serenitatē sicut in sua quiete post dñie
nam morā Et aliter illam querē est sepe irrit⁹
laboꝝ et sola tēptacō / frequēter autē hęc cogita
ciones melius vincūtur . si eas nihil pendim⁹
aut curamus . sed alijs in rebus occupamus
animūz q̄ si eas vi mitamur propellere

Nōnūq̄ bonas cogitacōes subicit hostis nō
certe p̄t bonū aliquod . verū ad id solū
ut sancte orōm impedimētū prestet Nā illas
eo imittit tēpe . cū eas suscipe nec licet nec cō
uenit Nō enim audiendo vel canendo missam
oportunū tempus ē de re cogitaē familiari / qd̄
tamē alijs hōis bonū expediēs q; foret

Admonet nōnūq̄ hostis semel intātū ā cui
peccato incūbē ā illicite cuidam vacare vo
luptati . ut erinde ad plenū is faciet neq; post
modū illi⁹ vniq; rei occupiscentiā habeat Iso
vero istud agit hostis . quā in hoc grauiē istū
nouit delicturū Agnoscit etiā q; et si is modi
co tēpe huiusmodi desiderij carebit . paulopost tū
hinc multo tēptabitur fortius Vt enim q; estu
gū febre q; laborant . cū gelidam aquā biberit
p̄mo releuari vidēt Deinde vero lōge gūius

et vehementius affligunt sic expleta libidine illius
postmodum amplius inuenit cupidus. Sicut etiam
et hi qui quanto plus sese unguis scalpunt et feri
cunt tanto magis pruriginem sentiunt. **¶** Atque si
modicum id tollere possent citius multo liberaentur

Nonnunquam in se quis precipiens motus
iracundie et vindicte in alterum quam
hoc sibi displiceat inquit sit. attamen ei dat
intelligere hostis non debere orationem dicere dnicam
neque pacem in missa suscipere quoniam non libenti animo
cuncta ignoscit. **¶** Reuera tamen si inimicum is op
tat suum propter deum diligere debet et tuto potest deum
orare ut quemadmodum aliis in se malefacta re
mittit. ita suorum quoque delictorum veniam sibi largi
ri dignetur. Nam si efficaciter inimicum amare
vellet. id utique efficere valebit

Nonnunquam suadet ut siue quis fame integ
ritate nimium tueatur docens hostis ad hoc
quem teneri secusque agere velle id esse
crudelitatis et immanis seruicie. **¶** Qua de re in
numera mala surgunt. nam cuncta is que de se di
cere audit excusare conatur omnia sua facta collau
dans et de illis volens rationem reddere. pu
tat nempe hoc pacto claudere hominum ora quod
perfecto impossibile est. Ita ergo plerumque
is labitur in iram impatientiam arrogantiam
perturbationem mentis. accusacionem alterius.

secretorū q̄ celari deberēt reuelacōnem. ut per
hec oīa suā astruere innocentīā queat. Ruit itē
p̄ id frequēter in ypocrisim & fictionē. hīs ab
hoste p̄suasum. sua opa hoīm in prospectu fieri
debere. nō quid ut dicit ob mūdi vendicādum
applausū. verū adpretendū alijs boni exempti
viam simul et ad propriā vitādū infamiā. nam
michi ita eloquē illesa fama manēte. plures
hoīes mea verba estimabunt. fientq; exinde
meliores.

Quā altera pte monet nōnunq̄ hostis ut q̄s
nichil pendat quid de se hoīes loquāt & se
ciāt neq; in aliquo suā famā custodiat. sed eō
le ducat in manifesto & oculto peccare. atq; in
tali sue vite negligentia incuriaq; viuat secū
inquiens. mea qualis sit consciēcia deus agno
scit. Id profecto michi satis est. dicāt alijs quid
quid eis libuerit. Ecce itaq; videtis q̄ difficile
sit hunc utrūq; effugē laqueū. et recto gradiē
do tramite a neutro detineri & capi. sunt enī abo
pmiciofissimī. Quāobrem p̄mum debet quisq;
cōsiderare quale opus suū existat. bonū ne an
malū. Nam si est malū quātomagis illud in pa
tulo apto q; facit tāto graui⁹ ipē peccat. Et hoc
ī casuis celare abdere & occultare debet nō quid
ob supbiā. s; ne alijs occasionē peccādi male lo
quēdiq; tribuat. Sim vero op⁹ bonū sit attamē

is noscit alios ipm veluti malum iudicatuos /
ai adute oportet an hii q ita iudicat ad hoc ex ig
noratia a simplicitate adducant / a tuc hoc opus
si ad salute no necm exiterit: inmittendu est
illius rei cognitio a veritas est eis apperienda /
docendiq; sunt non sic de illo arbitrari debere
Qd si ex malicia huiusmodi prodeat iudiciu: Snt
eni nonnulli quib; aliena virtus inuisa est. qui
neq; quicq; fieri vident. maligno no carpere
dente. hii profus cotepnendi sunt neq; eni
possunt vlllo pacto claudi istoꝝ ora. Itaq; mini
me opus e eu q bonu operatur aduersus huius
cemodi hoies suam fama tueri. Porro hoc loco
ai aduertendum est. q sublimia opera crebrius
efficere dignatus est dñs per illos qui ut docet
apls fatui. insci; vel nullius estimacõis ha
biti sunt. q; per alios quosq;. Quare nequaq;
optare quis debet ut i eo qd agit bono. ab alijs
comendetur. neq; multominus sua debet depro
mere predicareq; laudem. vel etiã procurare.
ut hoc fiat ab alijs. sed totum deo relinquendu
est. qui de nichilo nouit operari i gentia. Sfreqn
ter namque videmus quo amplius suam quis
ostentare querit innocentiam aut proprium bo
num in aliorum noticiam ducere. eo minus ab
alijs estimat a curatur. Longe etiã minus tum
sibi tñ ceteris apud deum proficit.

Hic nōnūq̄ hostis ut secū quis sciscitetur
et inquirat an predestinatus a deo sit ad
gloriā & ad penā eternā prescit⁹ ut hoc pacto &
in p̄sumptuosam spem vel in desperacōnem laba-
tur & corruat. Proinde neutrū horū diffinita sen-
tentia iudicare debet homo. sed in dei sperare mi-
sericordia/ cū igenti timore sue districtē iusticie.

Nonnūq̄ suggerit hostis apud se percūda-
ri an potius nunc q̄s mori vel etnalitē dā-
nari mallet. q̄ aliqd̄ mōle cōmittē peccatū/ ut
si is affirmatiue respondeat in eo denuo peccet
q̄ magis eligit peccm̄ admittē/ atq; ita offendē
deū q̄ huiusmodi penas perpeti. deū quippe
offendere p̄ quocūq; uitādo supplicio velle neq̄
quā debet. Sin vero cōtrariā is partē asseruerit
p̄mū forsitan mēciēt. Decidet etiā fortasse in
iactantiā atq; arrogātiā. Quāobrem magno
pe uitandū est hmōi facere questiones/ neq;
eis si subreperint est respōdendū/ abiciendeq; sūt
et dicendū deo. Meā domiē fragilitatē agnos-
cis/ certus equidem sum/ quoniā nisi tua gracia
michi foret auxilio. nulla ita modica est pena
quin me vinceret. atq; peccō facēt p̄stare cōsēū
Quare me miserū in tuas proicio manus/ obse-
crans ne ea temptacōnū picula incurrere me
finas. q̄ tuorū sine trāsgressu mādatoꝝ supare
nō queā. Hoc itaq; modo piculosus is malign⁹

q; laqueus tuto p̄transiri valebit. s̄fragilitatē
videlic; propriā humiliē recognoscēdo. ⁊ in deo
solo constituēdo spem. neq; q̄d̄cūq; iudicando
aliud. Scitis nempe b̄tm̄ petrū qui prius se vel
le mori quā deū relinq̄re spondebatur. deū postmo
dum deseruisse. neq; huius q̄d̄ p̄miserat effecit
se aliquid. Sic p̄fecto agūt q̄ plurimi putātes
q̄ oia p̄ferrent ant̄q̄ ad peccād̄ p̄traherētur. q̄si
nō diuina gr̄tia s̄ sua virtute ip̄i peccm̄ deūtent.

Omnūq̄ aliam temptacōz̄ immittit hostis.
huic pene osimilē. ⁊ est cū quis preterito
tpe grauiā p̄petrauit scelera. Vnde bona sibi ali
qua euenerūt. sicut per fornicacōnē aut adulte
rium prolem suscepit. quam ardentissimo amo
re complectitur. tunc agit hostis ut is asemet
ip̄o inq̄rat. vel ab alio interrogetur. Vellet ne
nō peccasse et hanc nō habuisse prolem. Acci
dit enim hominem delinquere q̄literecumq; huic
respondeat questionī. ut in precedenti temptacō
ne dictum est. Dico itaq; dictum remediū hic
etiā locū habere. tali. s. questionī non responden
do. vel potest homo dolere de ip̄o peccō. dolere itē
potest q̄ per hm̄oi delictum sibi proles orta est.
Non aut̄ absolute dolere oportet de eo q̄ plē h̄z

Omnūq̄ icitat hostis hōie; ad hoc ut apud
se petat. an sit ceteris hōibus. vel hoc aut
illo deterior. vnde pluima frequent̄ peccā surgūt

puta mentiri. supbire. alios temere iudicare
debet itaq; is. dicere quicquid ex me habeo
totū pccm est. si vero in me est aliqđ bonū id ē
ex grā dei. quā eque alteri sicut michi deus ipē
largiri potest. satis pfecto sū iniquus. si nichil
ex me nisi pccm habeo. non ergo me ceteris cō
pare opus ē. cū ipē sim ex me sceleratissimus.

Nonnūq; grās a dona q̄ in aliquo sunt ante
huius oculos statuit hostis. ut hinc intume
scat. parui pēdatq; ceteros. Quare exaduerso
is cogitare debet. eo sibi maiora picula ḡuiozē
q; iminē damnacōem. si nō rē diuīs vtaē mu
nerib; cogitaē etiā potest q; nemo a deo ē ipius
qui nō melius hmōi vteret domis. si hęc ipa sibi
collata fuissent. et ita quēcūq; proximū siue in
deum siue gentilem seipō meliozē iudicabit. aut
saltem nō deteriozem.

Nonnūq; efficit hostis. ut cū q̄s penitē cōteri
q; deb; a seipō q̄rat tātā ne de pccō suo dis
plicētia habeat. q̄ tam habere tenet. q; nō argu
it. quoniā plus doloris et lacrimaz de damno
haberet tpali. q̄ nūc habeat de diuina offensa.
q̄re nequa q̄ hmōi displicētia sufficē videt. Sed
sciendū q; nō est necesse corpalem de pccō esse
dolorem tantū q̄tus fortasse esset de tpali malo
vel in cōmodo. Sufficit enī q; cōmissum pccm
sibi displiceat. et neq; q̄ i simili casu deū offendē

vellet. Nō enī sicut prius dictū fuit oportet mal
le damnari. moxi aut oibus spoliari bonis. q̄ pec
casse. aut hoc mō peccare. Rurfus nec talē hunc
oportz esse dolorem qualem de se diuina postulat
immensitas cū hoc sit impossibile. Quia ip̄a proz
fus est infinita. nēm aut dolorem finitum esse
necesse est. Is ergo dolor qui dictus est sufficit.
Verum quidem est q̄ tanto hic dolor est melior
q̄to a in aīa a in corpore est maior. affit mō quo
ad corporalē dolorē rcā discretio. Non enī ex eo
corpus destrūi aut ratio ledi debz. Plurime per
istud vitantē tēptacōes. que subeūt cū q̄s nīmū
veret nūq̄ satis penitē aut suū nō facē debitū.
Debitū inq̄ q̄tū ad salutē satis ē. ut enī est dem
neq̄q̄ nēm debitū facē possum? q̄tū dei altitudo
depossit. neq̄ etiā fm bñficia q̄ ab ip̄o recepim?
nec hoc p̄fecto a nobis indulgētissim? ille pa
ter expetit. p̄mo pro mira gr̄ie sue benignitate
sibi sufficē vult. a nos in amicos habē parat? ē
si ea que incerto numero certis agēda. tēporibz
mādata nobis tradidit. ip̄i cōpleuerim? q̄ etiā
sub efne mortis inf̄minacōe implēda mādauit
Vniūsa aut hęc p̄cepta in hīs duobz cōtinētur
Dilige deū sup oīa. a proximū tuū sicut teip̄m. si
quis vero sup hęc aliquod bonū effecerit. is pro
ide maiorē gr̄iā optinebit. Qd si inf̄roges. qd ē
sup oīa deum amare. plane grosseq̄ respondeo

Hoc est. sic eū diligē. ut nullo pacto quodlibet
aliud q̄s amare velit. p̄ quod perderet dei amo
rem. Proximū aut̄ sicut se ip̄m diligere est ei si
naliter quidem vitā optare et̄nam / grām vero
in p̄nti seculo. Insuper id ei facere velle quod raci
ōbiliter et iuste in simili casu sibi quisquis fieri
vellet. Vñ manifestū est / q̄ is qui est iudex cō
stitut⁹. neq̄quā velle debet latronē a morte vel
carcere liberare / quāq̄ ip̄e fortasse in simili casu
cōtra racōez liberari cupet. Et ex hoc plurimis
eiusmodi temptacōib⁹ respōderi potest.

Inōnūq̄ qui sacrū altaris suscipe cōstitu
it sacramētum. occurrit sue idignitatis co
gitatio / q̄ videlicet nequaq̄ ad hoc dignus esse
potest. et p̄sertim sibi videt̄ q̄ nō bñ sua sit deli
ta cōfessus. S̄ fieri aut̄ potest hoc suggestione
demonis. ut tātum bonū impediāt. Quare igiē
is cogitāe debet ad hoc nūq̄ se dignū pprijs vi
ribus fieri posse / quāq̄ etiā cētum ānis ad id la
borās incūberet. nisi ex speciali dei munē id fiat
qd̄ sane mun⁹ potest eque nūc sicut post cētum
ānos dñs elargiri. Debet rursus cōsiderare. qm̄
hac in vita nemo p̄ infallibilem absolutamq̄
certitudinē scire potest. vtrū in grā sit an nō. ve
re ne sit penitēs. an nō. vtrū ecē cōfessus sit an
nō. nisi ad hoc singularis accederet reuelatio.
Itaq̄ qui sine hac certitudine suscipere nollet

eius astitiamz is profecto seipsum deciperet ⁊ q̄
dā superbie sp̄t̄em habere videret. Est igit̄ alia
humana vel moralis certitudo/ que in nostro
proposito et requiritur et sufficit. cum videlicet
quīs in pp̄ria recollectione ⁊ conscientie discus
sione id egit quod tum sua discretio. tū bonū
aliorum ōsilū eū debē facere iudicat. atq; hoc
per sufficiens tempus ad id cōiter obseruatum
consuetumq; . Qd si tunc in peccato mortali se
cundum proprium iudicium is se esse non vi
deat. tuto ⁊ sine noui periculo p̄c̄i ad cōionem
accedere potest. et q̄q̄ ut frequenter accidit sibi
fortasse leuīa quedam dubia superueniant ⁊ ea
tamē contemnere. p̄mo vincere debet. ⁊ ad con
trariū agendum semetipsum cogere. Leue au
tem dubiū uoco. cum quis potius de aliquo fert
iudiciū. qd sit bonū. iustū ac q̄ q̄ sit malū ⁊ pec
catū. ⁊ nichilomin⁹ quasdā racōnes vel cogita
cōnes incōtrariū habet. que aliquā ei dubita
cōne afferūt. non tū ita quin primū iudicium
multo sibi sit certius. intantū q̄ si res ip̄a alteri⁹
foret. de ea nequa q̄ ambigeret aut cunctaret̄
Verum si non maiorem certitudinem de vna
partium habet q̄ de altera. ⁊ sistere debet. quo
usq; ad earum aliquam magis assentiatur. et
hoc vel aliorum vel sue rationis consultatione.
vel inspiratione diuina. obtenta per orationem

Nisi enī hoc mō q̄s securitatē i semetipō capiat
se male fuisse cōfessum semp iudicabit. neq; trā
quillus esse aut cōsciē pacē vmq; hīe poterit
Quod pfecto neq; quā bonū est.

Sei pō penitēs nō nūq; iquirīt si firmā nūq;
pccādi volūtātē habeat: tūc ei plurima
ppōnit hostis presertim q; nīmū est fragilis q;
itē tā crebro in pccā lapsus est ⁊ adhuc cōdīe
labitur. Considerare aut hīs debet / verū quid
esse nō posse eum vitare pccm virib; suis. Non
etiā asserē opus habet nūq; se peccatur. p̄hūtu
osum quippe esset hoc. neq; tū etiā iudicāe deb;
se peccaturū. Jam enī hoc esset delinquē. Satis
igitur est si firmum ei propositum adest. cum dei
adiutorio deūtandi pccm. et ad id diligētīā ad
hibendi. nec scdm presētē volūtātē ullo vult
pacto in posterū peccare.

Nonnūq; ut dictū est emittē hostis. per se
deū timentib; magis quā ceteris nīmū tū
morē imittē. quo in cunctis suis operib; deficē
formident. Quāobrem eiusmodi timoratis neces
sariū est. ut in primis magnope aiadūtāt. ad
quid sub pena pccī mortalis secundum suum
statū obligāe. et ad quid nō. Potest atē de hoc
haberi nō quidem infallibilis sed humana certū
tudo p sapientium et deuotoꝝ bonū consiliū. p
scripturas. p iudiciū pprie rationis. et p suum

confessorem. Nam secū dū harū psonarū consiliū
et dictamē debet is frequēter p̄riū iudiciū muta
re et vincere. Cū ergo de eo qđ agendū est ha
bet is h̄mōi certitudinē: potest se merito quieta
relicet plures alias negligētias q̄ venialia peccā
fuit admiserit. s; si in h̄is punctis principalib;
se defecisse cognoscit: penitere debet. ⁊ postmodū
loco ⁊ tpe cōfiteri. Videtis itaq; prozsus esse ne
cessariū ut quisq; diligēter p̄quirat. q̄ res peccm
mortale sit. q̄ nō. i quo quisq; obliget in quo nō
Et tūc quicq; sup hoc egerit. id vltro neū erit ⁊
sup erogacōnis ad augmētū sue gratie simul et
alioz. Credere enī q̄ illud melius bonū quod
quis facere valet semp implere teneat. ita q̄ si
hoc obmiserit: peccet mortalit̄: erroneū esset. nū
q̄ etiā quis posset optinē cōsciētie pacem.

F Inalit̄ p̄ gnali regula accipite. q̄ vti deus
⁊ bonus āgelus semp ad bonū hortantur.
cūcta q; seu pros̄pa seu adūsa. siue bonum siue
malū sui vel alterius ad salutē ⁊ profectum bo
norum conūtūt: sic ex adūso oīa in dānum et
p̄nitē detorquere molit̄ hostis. Habūdat quis
diuicijs: emittē hostis ut illis abutā: vel in sup
biā vel in luxuriam vel in vsurā ⁊ iniquā t̄paliū
acq̄sitionē. Cōtra. sanctus angelus conatur
⁊ suad; ut ill vtaē ad largiēdas elemosias. ad
supplicie ēdēdas grās deo. ad habēdā sufficiētā

Similiter cōsiderate impulchritudine. viribus.
scientia. statu tō hoīm fama. et hoꝝ contrarijs
pauptate difformitate. mala obscuraq; fama.
diuēficate etiā indinacōis hoīm ad hoc ꝛ illud /
nouit sanct⁹ angel⁹ bñ vtī hostis vero male.

Quamq; etiā frequēter ꝛ ipam dei inspiracō
em in malum cōuertī facit hostis. sicut ex
adūso bonus angelus malā inimici temptacō;
in bonū puta quis temptabitur. ideo religionē
ingredi ut postmodū egrediat ꝛ exeat. In ea
tñ pseuerans cōstansq; manebit. De supbia ā
iūidia tēptabit; huic valide resist; ꝛ idē mēbit
plurimū. Ita frequē dū grauiē nocē cupit hos
tis. prodest admodū ꝛ proficititātum q; hoiēm
crebro temptare desistit; ne tēptacōem supādo
mereatur. Adūsus vero cūctas suas illaquean
tes temptacōes que certe sūt innumē. nō nisi
vnicū gnale remediū repitur; utī brō Antho
nio reuelatum extūit. ut q̄s videlicet pfundam
semp habeat humilitatē ꝛ affectioē sincera pu
roq; corde suā totā spem in dei ac sanctoꝝ auxili
um statuatur; idq; se facere posse esse dei grām cē
ceat pmaximā. nichilomin⁹ tñ semp suū debitū
faciat apud deū ꝛ obseruatiā mādatoꝝ ei⁹ pre
dicē imitēdo spei. nā sicut firmē credim⁹ hominē
sola dei saluaē misericordiaz ita eam misericordi
am sūope venerari diligē caripēdēq; debemus

secus enī faciens vel hoc intermittēs agē profec-
to illam perdere sese reddit dignissimū. Qd si
fuggerens tibi hoc mō dicat hostis. quicqd ege-
ris: certo nouit deus an damnatus etis vel ne-
neq; vllatenus aliter esse potest. Respondebis
quicqd de me ordinauerit deus ipē tñ amari dig-
nus est a coli. cūq; mentiri nequeat: ipē sibi ob-
sequētib; et ad hoc pro suis virib; conantib;
infallibiliter gloriā celestē largietur. Quāq; vero
michi meus sit finis incognitus: bñ tamē scio
quomā bona vita in bonū finē pducit. neq; ob
hanc incertitudinem omitrē deo. quo minus
meū efficiā debitum. ymo profecto magis ac ma-
gis emēdum michi est. sicut a si infirmus se sa-
nandū ignoret. Jure tñ ad id suū debitū facit.
Concludēdo dicimus nichil ita instruere hōiēm
in prediatis tēptacōib; infinitisq; alijs. sicut
gratiā dei que per deuotā orationē in profunda
fufam humilitate atq; cōtricōe cordis acquiri-
tur. Hanc nobis grām meritis ac intercessionib;
oīm sanctorū sanctarūq; largiri dignetur
pater a filius et spiritus sanctus Amen.

Explicit Tractatus Mgri Johānis Gerson
Cancellarij Parisiē doctissimi atq; deuotif-
simi viri. De diuersis diaboli tēptacōibus.